Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: **Ines de Ridder**	**Opgesteld door:** **Wilfred de Bruijn**, **ROG**	
Besluitvormende vergadering: 10 december 2026	**Registratienummer collegebesluit:** 467345	**Raadsnummer** (niet invullen, dit vult de griffie in)
Titel / onderwerp: Vaststellen geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop		
Samenvatting: De Omgevingsvisie Nieuwkoop is oorspronkelijk vastgesteld in 2021, met de intentie om deze periodiek te actualiseren. Aan de nu voorliggende actualisering 2026 ligt een uitgebreide voorbereiding incl. participatie ten grondslag. Op het formele ontwerp zijn zienwijzen en andere externe reacties ontvangen, die aanleiding geven tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerp. Daarnaast is sprake van aanpassingen die ambtshalve worden voorgesteld. Geadviseerd wordt om hiermee in te stemmen. Dit raadsvoorstel voorziet daarmee in het gewijzigd vaststellen van de actualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop.		

Voorgesteld besluit:

De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:

1. In te stemmen met de Nota van zienswijzen, overlegreacties en ambtshalve aanpassingen bij de geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop;
2. De geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het ontwerp, overeenkomstig de voorgestelde:
   a. aanpassingen naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen,
   b. aanpassingen naar aanleiding van de ingekomen overlegreacties,
   c. ambtshalve aanpassingen,

   zoals opgenomen in de Nota van zienswijzen, overlegreacties en ambtshalve aanpassingen.

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding

Actualisering – reikwijdte
De voorliggende actualisering is nadrukkelijk géén integrale herziening van de in 2021 door uw raad vastgestelde Omgevingsvisie Nieuwkoop. Dit doet mede recht aan het feit dat deze in de periode 2019-2021 via (zeer) uitgebreide participatie met de Nieuwkoopse samenleving tot stand is gekomen.

Het proces heeft zich beperkt tot het daadwerkelijk actualiseren, concretiseren en technisch "Omgevingswet-proof" maken van de omgevingsvisie, vanuit de stevige basis die eerder gezamenlijk werd gelegd. Dit betekent onder andere dat de kernambities *Gelukkige mensen*, *Sterke dorpen* en *Groene toekomst* hiervoor als uitgangspunt zijn genomen. Het proces heeft overigens zonder meer bevestigd dat deze kernambities nog altijd breed worden herkend en onderschreven.

Wat bleef (bijna) hetzelfde?
De opbouw van de omgevingsvisie is in de basis niet veranderd. Stijl en vormgeving zijn herkenbaar en uitnodigend gehouden. De lezer herkent o.a. de historische tijdlijn (nu doorgetrokken tot 2026), het bieden van de regionale context, de zeven Nieuwkoopse drijfveren, de "nu en toekomst" beschrijving van het noorden, midden en zuiden van de gemeente, het onderdeel samenwerking en de mijlpalen (nu overzichtelijk in meerdere tijdlijnen).

Tegelijk is duidelijk dat elk onderdeel tegen het licht van de uitgangspunten voor de actualisering is gehouden, en van hieruit aanzienlijk is (door)ontwikkeld.

Wat is veranderd?
In vergelijking tot de oorspronkelijke Omgevingsvisie Nieuwkoop uit 2021 worden de kernambities in de geactualiseerde versie aanzienlijk verder uitgewerkt. Per kernambitie is een basisstructuur aangebracht in de vorm van sub-ambities. Per sub-ambitie zijn onderscheidende speerpunten geformuleerd. Deze speerpunten worden vervolgens nader toegelicht. Dit verduidelijkt voor iedereen wat met deze kernambities wordt bedoeld en beoogd. Maar ook wat de opgaven en inzichten zijn rond specifieke thema's en onderwerpen (ook in samenhang) binnen de fysieke leefomgeving. En wat in de afgelopen periode is bereikt en gebeurd "in de geest van" de omgevingsvisie en de Omgevingswet.

Als het gaat om de belangrijkste beelden is de bekende infographic ter illustratie opnieuw (in vernieuwde vorm) opgenomen, en is e.e.a. samengebracht in een nieuwe omgevingsvisiekaart, met hierbij per kaartelement aangeduid om welke kernambitie(s) het gaat.

Beoogd (maatschappelijk) effect

Wat beoogt een omgevingsvisie?
De omgevingsvisie maakt integraal inzichtelijk waarom de gemeente bepaalde keuzes binnen de context van de fysieke leefomgeving maakt (en heeft gemaakt). De visie geeft duiding en richting aan ruimtelijke opgaven en discussies, en biedt handvatten en inspiratie voor met name ruimtelijke initiatieven. Voor de gemeente zelf én voor inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen etc.

Doorwerking én wisselwerking
Zonder in de letterlijke betekenis kaderstellend te zijn, werkt een omgevingsvisie op uiteenlopende manieren door in de andere kerninstrumenten van de Omgevingswet: omgevingsprogramma's, het omgevingsplan, en zelfs tot op vergunningenniveau als leidraad voor de integrale afweging van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (BOPA's).

Nadrukkelijk werkt dit niet alleen “top down”, maar juist wederkerig. Nieuwe inzichten vanuit sectorale beleidstrajecten of de uitvoeringspraktijk kunnen net zozeer aanleiding zijn voor bijstelling op visieniveau. Die gewenste wisselwerking volgt overigens uit de bekende beleidscyclus en is een belangrijk extra argument voor het periodiek actualiseren.

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis

Omgevingswet en omgevingsvisie “1.0”
De Omgevingswet trad na herhaaldelijk uitstel van de invoeringsdatum in werking op 1 januari 2024. De wet vereist dat gemeenten uiterlijk op 1 januari 2027 een omgevingsvisie hebben vastgesteld die voldoet aan de eisen (vorm en inhoud) die de Omgevingswet hieraan stelt.

Gemeente Nieuwkoop beschouwde echter in een zeer vroegtijdig stadium (het proces van) de omgevingsvisie als een van de hoofdsporen binnen het implementatietraject van de nieuwe wet. Dit aangezien participatie, integraliteit, het begrip fysieke leefomgeving en vrijwel alle aspecten van het werken en denken volgens de Omgevingswet hierin samenkwamen. Nieuwkoop stelde hierdoor al zo’n 2,5 jaar voor de wettelijke grondslag ervoor bestond een omgevingsvisie “1.0” vast. Vanaf dat moment (per 8 juli 2021) verving Omgevingsvisie Nieuwkoop de Structuurvisie 2040 uit 2009.

Actualisering
Bij de vaststelling in 2021 sprak uw raad de wens uit om de omgevingsvisie periodiek, bijvoorbeeld elke vier á vijf jaar te actualiseren. Met als doel om deze blijvend relevant en levend te houden.

Met de eerste actualisering is voorjaar 2025 gestart. In de beginfase (eind maart 2025) verzorgden de ambtelijke procesmanager en het ondersteunende bureau een toelichting voor uw raad. Met een raadsinformatiebrief (RIB) van 2 december 2025, kenmerk 467345 (bijlage 4) is uw raad tussentijds geïnformeerd over de stand van zaken, de eerste bevindingen, en een herijking van de planning.

Participatie / betrokken partijen / personen

Participatieverslag
Het informele participatietraject voor de actualisering is zorgvuldig, maar wel compacter dan in 2019-2021 ingestoken. De Omgevingswet vraagt het bevoegd gezag om bij een omgevingsbesluit inzichtelijk te maken welke participatiestappen zijn gevolgd. Om die reden is een participatieverslag opgesteld dat het gehele proces omvat tot en met de zienswijzenfase. Dit vormt zo een onderdeel van de motivering van het vaststellingsbesluit (bijlage 3).

Participatie – informeel deel
Onder andere zijn de zeven dorpsraden opnieuw vroegtijdig meegenomen. Met hen is gesproken over aandachtspunten in en rond de verschillende kernen, maar ook over de toekomst van de gemeente. De dorpsraden konden vroegtijdig reageren op een concept. Dit werd zeer positief ontvangen. Er was waardering voor de wijze waarop men bij het proces is betrokken.

Online participatieplatform Denk mee Nieuwkoop is in april 2026 succesvol ingezet (335 respondenten) voor een brede informele raadpleging, dus vóór de formele voorbereidingsprocedure.

In het gehele voortraject is overigens niet een digitale versie op het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO)[1], maar een publieksversie van de geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop gebruikt. Dit vanwege de aanzienlijk betere toegankelijkheid en leesbaarheid voor inwoners, ondernemers, organisaties en verenigingen.

[1] Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de uitvoering van de Omgevingswet. Het DSO bestaat uit de landelijke voorziening en lokale systemen bij overheden. Het biedt één digitaal loket voor de fysieke leefomgeving (Omgevingsloket).

Zienswijzenfase – formeel deel
De opbrengst van het informele voortraject is verwerkt tot een ontwerpversie. Deze is op 23 juni 2026 vrijgegeven voor de hierop volgende zienwijzenfase.

Het formele ontwerp van de geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop (bijlage 1) heeft van 29 juni 2026 tot en met 30 augustus 2026 ter inzage gelegen. Vanwege een gedeeltelijke overlap met de zomervakantie is de reactietermijn verlengd naar 9 weken in plaats van 6 weken. De terinzagelegging is gepubliceerd in het Elektronisch Gemeenteblad, op Denk mee Nieuwkoop en in Nieuwkoop Nieuws.

Iedereen kreeg gedurende de zienswijzenperiode de gelegenheid om op het ontwerp te reageren. Dit geldt uiteraard voor inwoners, ondernemers en verenigingen, maar net zozeer voor externe overlegpartijen zoals de omliggende gemeenten, de waterschappen en de provincie. Gedurende de reactietermijn zijn vijf zienswijzen en zes informele externe (overleg)reacties ontvangen. Deze geven gedeeltelijk aanleiding tot aanpassingen ten opzichte van het ontwerp.

Interne proces en ambtshalve aanpassingen
Tijdens het informele deel van het proces is ook veel aandacht uitgegaan naar “interne participatie” vanuit zowel het fysieke- als het sociale domein. Daarbij ging het o.a. om (beleids)inventarisatie, inhoudelijke afstemming en discussie over specifieke onderwerpen, de rol van de omgevingsvisie in de werkpraktijk, maar ook de duiding van ontvangen externe reacties. Dit alles is van grote meerwaarde geweest voor deze actualisering.

Ook tijdens en na de zienswijzenfase zijn de betrokken interne afdelingen/teams blijven meedenken over aanscherpingen, en hebben daarbij oog gehouden voor de meest actuele inzichten over specifieke thema’s, onderwerpen en projecten. Het resultaat hiervan zijn de “ambtshalve aanpassingen” die aanvullend worden voorgesteld.

Voorgestelde aanpassingen in één nota
De Nota van zienswijzen, overlegreacties en ambtshalve aanpassingen (bijlage 2) bevat een zakelijke samenvatting van de ingekomen reacties, en alle voorgestelde aanpassingen ten opzichte van het ontwerp. Deze maakt integraal onderdeel uit van dit raadsvoorstel.

Duurzaamheidsaspecten
De omgevingsvisie raakt diverse onderdelen van het brede duurzaamheidsdossier, o.a. (maar niet uitsluitend) in de context van kernambitie *Groene toekomst*. De tijdlijn bevat daarom ook verschillende mijlpalen gebaseerd op duurzaamheidsambities en -opgaven. Opgemerkt wordt dat duurzaamheid verweven zit in veel thema’s en onderwerpen die onderdeel uitmaken van de fysieke leefomgeving.

Gezondheid
De omgevingsvisie kent eveneens diverse raakvlakken met het thema gezondheid, maar ook het begrip brede welvaart als maatstaf voor het welzijn van mensen. Dit o.a. (maar niet uitsluitend) in de context van de kernambitie *Gelukkige mensen*. Ook hierbij de constatering dat gezondheid in de context van de omgevingsvisie geen op zichzelf staand begrip is, maar gekoppeld aan uiteenlopende thema’s en onderwerpen binnen de fysieke leefomgeving.

Varianten met argumenten voor en tegen
Besluitvorming over de vaststelling van de geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop kent in de basis drie mogelijke varianten: gewijzigd dan wel ongewijzigd vaststellen ten opzichte van het ontwerp, of niet vaststellen. Als besloten wordt tot wél vaststellen, dan worden hierbij verschillende inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van Omgevingsvisie Nieuwkoop 2021 aangebracht. Wijzigingen met hun oorsprong in het voortraject en/of uit eigen initiatief van uw raad.

Variant 1 – Gewijzigd vaststellen (t.o.v. ontwerp)

Argumenten voor variant 1
1.1 Omgevingsvisie Nieuwkoop wordt geactualiseerd. Sinds 2021 zijn er veel ontwikkelingen geweest in de fysieke leefomgeving. In die context is (ruim) vijf jaar een lange tijd.
1.2 Het doorlopen proces (extern/intern) wordt maximaal benut. De betrokkenheid en inbreng van de samenleving, partners en medeoverheden bij het vormen van een integrale gemeentelijke visie op de fysieke leefomgeving is van grote meerwaarde (geweest).
1.3 De uitgangspunten c.q. het oogmerk van de actualisering worden volledig gehaald. Hiermee is de omgevingsvisie zo actueel mogelijk, en is tot het laatste moment aandacht besteed aan het zo duidelijk, correct en concreet mogelijk formuleren van de inhoud.
1.4 De geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop kan optimaal benut worden voor beleid, uitvoering en initiatieven, zowel door de overheid als de samenleving.

Argumenten tegen variant 1
1.1 Er zijn geen argumenten tegen deze variant

Variant 2 – Ongewijzigd vaststellen (t.o.v. ontwerp)

Argumenten voor variant 2
2.1 Omgevingsvisie Nieuwkoop wordt, hetzij in beperktere mate, geactualiseerd.

Argumenten tegen variant 2
2.1 Het doorlopen proces (extern/intern) wordt maar voor een deel benut. De inbreng vanuit het formele deel van het voorbereidingstraject (zienswijzenfase) blijft buiten beschouwing. Dit valt niet uit te leggen aan de betrokken personen en partijen.
2.2 De actualisering is onvolledig als het gaat om de uitgangspunten en het oogmerk hiervan.
2.3 De omgevingsvisie heeft beperktere meerwaarde voor beleid, uitvoering en initiatieven aangezien de laatste, belangrijke aanpassingen achterwege worden gelaten.

Variant 3 - Niet vaststellen

Argumenten voor variant 3
3.1 Er zijn geen argumenten voor deze variant.

Argumenten tegen variant 3
3.1 Omgevingsvisie Nieuwkoop wordt niet geactualiseerd. De gemeentelijke visie op de fysieke leefomgeving blijft zoals die tot stand is gekomen en vastgesteld in 2019-2021.
3.2 De waarde en het belang van het gezamenlijk doorlopen proces (extern/intern) wordt volledig miskend. De opbrengst van het gehele proces blijft buiten beschouwing. Ieders inzet van tijd en middelen, ook van de kant van de gemeente, heeft achteraf geen enkel doel gediend.
3.3 De uitgangspunten c.q. het oogmerk van de actualisering worden niet gehaald. Bovendien voldoet de gemeente Nieuwkoop hiermee niet aan de vormeisen, en slechts in beperkte mate aan de inhoudelijke voorwaarden die de Omgevingswet stelt.
3.4 De omgevingsvisie houdt naar de actuele situatie en inzichten nog slechts zeer beperkte meerwaarde voor beleid, uitvoering en initiatieven.

Voorgesteld besluit

De raad wordt voorgesteld het volgende te besluiten:
1. In te stemmen met de Nota van zienswijzen, overlegreacties en ambtshalve aanpassingen bij de geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop;

2. De geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop gewijzigd vast te stellen ten opzichte van het ontwerp, overeenkomstig de voorgestelde:
   a. aanpassingen naar aanleiding van de ingekomen zienswijzen,
   b. aanpassingen naar aanleiding van de ingekomen overlegreacties,
   c. ambtshalve aanpassingen,
   zoals opgenomen in de Nota van zienswijzen, overlegreacties en ambtshalve aanpassingen.

Kanttekeningen / risico's en beheersmaatregelen
Bij het gewijzigd vaststellen van de geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop zijn op voorhand geen kanttekeningen te plaatsen. Aan het vaststellen dan wel actualiseren van een omgevingsvisie zijn geen risico's verbonden vanwege het algemene, niet dwingende karakter ervan.

Een omgevingsvisie is zelfbindend en stelt op zichzelf geen regels voor burgers, bedrijven of andere overheden. De gemeente kan uiteraard door inwoners, ondernemers etc. maar ook instanties en andere overheden op haar visie, en het al dan niet hiernaar handelen, worden aangesproken. Echter zonder directe procedurele of inhoudelijke consequenties.

Vanwege het ontbreken van concrete risico's zijn beheersmaatregelen verder niet aan de orde.

Financiële en juridische gevolgen

Algemeen – omgevingsvisie
Er zijn geen financiële en juridische consequenties verbonden aan het voorgestelde besluit. Dit vloeit o.v.n. de vorige paragraaf eveneens voort uit het algemene, niet dwingende karakter van een omgevingsvisie. Hiermee worden geen direct (door)werkende regels voor burgers, bedrijven of andere overheden gesteld.

Beleidsdoorwerking, nadere uitwerking of regulering vindt plaats in (of via) andere instrumenten zoals omgevingsprogramma's en het omgevingsplan, of met het ontwikkelen van initiatieven en projecten (van de gemeente zelf of van derden). De omgevingsvisie vormt hiervoor een niet-dwingend kader. In de kern gaat het om gezamenlijk geformuleerde ambities voor de fysieke leefomgeving, en de wijze waarop deze kunnen worden gehaald. Initiatieven dienen in principe aan te sluiten bij deze ambities, maar (deels) afwijkende keuzes kunnen worden gemaakt. Dit vereist in voorkomend geval uiteraard wel een nadere motivering met gegronde redenen, zoals overigens altijd het geval is bij het afwijken van vastgestelde (beleids)kaders.

Zienswijzenfase niet gevolgd door beroep
De Omgevingswet schrijft de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (3.4 Awb) voor, inclusief een zienswijzentermijn van zes weken voor het ontwerpbesluit. Anders dan bij een omgevingsplan of omgevingsvergunning, staat een omgevingsvisie echter niet open voor beroep. Net zoals voorheen de structuurvisie geldt hiervoor een uitzondering (bijlage 2 bij artikel 8.5 Awb). Verlenging van de zienswijzentermijn leidt om die reden niet tot juridische complicaties. Waar de rechtbank of de Raad van State verlenging van wettelijke termijnen alleen in specifiek omschreven, uitzonderlijke gevallen toestaat, en hier consequenties aan verbindt voor de beroepsfase, is dit feitelijk niet aan de orde vanwege het ontbreken van de beroepsmogelijkheid na vaststelling.

Verlengde zienswijzentermijn
De wetgever heeft voor een formele reactietermijn van zes weken gekozen zodat belanghebbenden zelfs in een vakantieperiode voldoende tijd te hebben om de stukken in te zien en hierop te reageren. Formeel mag een termijn hier zelfs volledig mee samenvallen. Voor dit proces prevaleerde het belang van een laagdrempelig, open voorbereidingstraject. Met de termijn van negen weken werd beoogd om iedereen voldoende gelegenheid te bieden om te reageren, ook al was het zomervakantie.

Vervolg na vaststelling
Na het raadsbesluit zullen alle geaccordeerde aanpassingen worden doorgevoerd en verwerkt tot de definitieve, door uw raad vastgestelde versie.

De Omgevingswet stelt de publicatie van een omgevingsvisie in het DSO verplicht. De vastgestelde geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop zal dan ook worden geannoteerd. Annoteren is het toekennen van digitale kenmerken ten behoeve van de digitale leesbaarheid en vindbaarheid op 'Regels op de kaart'. De versie in het DSO is de formeel-juridisch geldende versie.

Daarnaast wordt ook de publieksversie definitief gemaakt met doorvoering van alle aanpassingen conform het raadsbesluit. Deze versie blijft zo beschikbaar en bruikbaar voor onszelf én voor inwoners, ondernemers, organisaties, verenigingen etc.

Bijlagen

1. Ontwerp geactualiseerde Omgevingsvisie Nieuwkoop – juni 2026
   (behorende bij besluitpunt 1 en 2; ter gewijzigde vaststelling)

2. (concept-) Nota van zienswijzen, overlegreacties en ambtshalve aanpassingen
   (behorende bij besluitpunt 1 en 2; alle voorgestelde aanpassingen t.o.v. het ontwerp)

3. Participatieverslag actualisering 2026
   (ter informatie)

4. Raadsinformatiebrief (RIB) van 2 december 2025 (kenmerk 467345)
   (ter informatie)

Advies meningsvormende raad
XXXX